

Jaarverslag 1975: J. Goossens - L. de Kort.
(Leden vogelringstation Tilburg)

DE OUDE HONDSBERG

Vooruitlopend op het officiële jaarverslag van V.R.S. Tilburg, stellen wij U onze ringresultaten ter kennis. Het was wederom een genoegen op dit landgoed van de stichting Het Noord-Brabants Lanschap te toeven. Niet alleen in de functie als ringer maar ook als natuurgenieter in dit steeds weer boeiende terrein. Elk weertype geeft hier zijn bekoringen. En ieder jaargetijde drukt hier zijn stempel op de omgeving. Laten we ons even verplaatsen in de jaargetijden van 1975.

WINTER

De winter is een stille tijd in de natuur. Sommige mensen zeggen dat de natuur dan slaapt. Maar voor de vogelaar een drukke tijd. Voerplaatsen aanleggen is dan een vereiste om tot ringresultaten te komen. Er werden dan ook vele acties ondernomen om aan brood, zaad en vet te komen. Waarbij de inzamelwoede van J. van Gameren weer hoogtij vierde. Dank je wel, Jan. Al met al hebben de vogels op de oude Hondsborg heel wat afgesmuld. En wij op onze manier, als we er met het weekend op uittrokken, om de nieuwe klanten een ring aan te bieden. Wij danken de Hr. en Mevr. Struyken voor het gastvrije onderdak tijdens deze wintermaanden.

VOORJAAR

Veel vogelgezang in bloeiende wilgen, - "halve wilgenbloeinders"-, want al neemt de wind ook hun stuifmeel mee, de katjes hebben honing en ruiken zoet. Voor de vogelaar het sein dat het met het ringen van de terugtrek der vogels gedaan is. Maar meteen is er ander werk aan de winkel. Is de nachtegaal er weer? Zou de wielewaal de reis weer veilig maken? Vele vragen die door onze inventarisatie in dit gebied antwoord kregen, naarmate het voorjaar vorderde. En ze waren er weer: nachtegaal, wielewaal, goudvink, kleine karekiet, waterral, koekoek, grote bonte specht, rietgors en roodborst. Helaas de kleine zangertjes waren minder aanwezig dan in andere jaren.

ZOMER

In de zomer raakte het drukke gedoe van de vogels, die in de lente zo de aandacht kregen, wat op de achtergrond. Overdag hoorde je ze niet meer zingen, want ze hadden het te druk met hun jongen, zoals de ijsvogels, waarbij we het geluk hadden om 4 uitgevlogen jongen naast elkaar op een tak boven de Reusel te zien zitten. De ijsvogels, je hoort en ziet ze het hele jaar door hier op de Hondsborg. Vele kleine zangertjes beginnen hun reis naar het zuiden, zodra de jongen niet meer verzorgd hoeven te worden. Onze ringactiviteiten nemen dan in aanvang. Maar ondanks! het fraaie weer in de nazomer bleven de vangresultaten van onze zangertjes ver onder het aantal van voorgaande jaren. Het gemiddelde van ongeveer 15 vogeltjes op een vangmorgen stak schril af tegen een gemiddelde van 60 stuks in voorgaande jaren. Zou de oorzaak niet kunnen liggen in de lage waterstand van dit gebied, waardoor o.a. de muggen aanzienlijk minder aanwezig waren, dan bij voorgaande jaren. Van muggenbulten dan ook geen last "helaas". Typerend dat op dezelfde tijd in nattere terreinen, zoals "De Brand" in Udenhout beduidend meer zangertjes herbergde, dan de Oude Hondsborg en Nemelaer. Ook is ons opgevallen, dat hoewel het biotoop landschappelijk niet veranderd is, toch verschillende soorten bijna geheel ontbraken.

Het sterkst komt dit tot uiting voor de grasmus, geelgors braamsluiper, grauwe vliegenvanger en zeker de blauwborst; deze laatste soort werd door ons niet meer in de broed- of trektijd op de Oude Hondsborg en Nemelaer waargenomen. Misschien worden deze gebieden toch te droog.

NAJAAR

"Mist": wisseling der jaargetijden. De kunstige webben van de kruisspinnen zien eruit, alsof ze van prelsnoeren zijn gemaakt. Als de zon doorkomt, glinsteren de bedauwde webben als diamanten sieraden, maar de spinnen schudden de druppels van de draden. De druppels maken de vangnetten veel te duidelijk zichtbaar voor de insecten, die erin moeten vliegen. Zo ook onze vogelnetten, welke wij weer op deden zetten voor de najaarstrek. De slechte nazomervangsten werden ruimschoots goed gemaakt door de najaarsvangsten. Door onze extra aandacht op het goudhaantje te richten, lukte het om van de 347 stuks, welke wij ringden, er 292 op de Hondsborg te ringen. Ook werden daarbij 6 vuurgoudhaantjes gevangen. Vermeldingswaard is ook de waarneming op 23 september van een slechtvalk op ongeveer 10 meter hoogte jagend boven de Reusel. Begin september een zwartewouw in oostelijke richting overtrekkend. De buizerd nam weer bezit van de kleine weilandjes, evenals de sperwer, welke nog in onze netten belandde en geringd werd. Ja, op de Hondsborg wilde men wel aanleggen, zoals 2 Napoleonetjes, -kleine tropische vogeltjes-, die tot onze verbazing eveneens in de netten verstrikt raakten.

Oktober bleek een topmaand met 837 vogels, die geringd werden. De topdagen waren 4/10: 91 stuks; 11/10: 96; 12/10: 109; 14/10: 107 en 18/10: 101.

Mooie vangsten waren 2 ijsvogels, 2 grote bonte spechten, 1 sprinkhaanrietzanger, 1 braamsluiper en 15 goudvinken. Ook werden reeds eerder geringde vogels gevangen, waarvan 3 met een buitenlandse ring:

18/10: sijs w. met ring Helgoland 9h45218 Germania
 23/1/1975: sijs w. met ring Helgoland 9r92151 Germania
 19/10/1975: sijs w. met ring Museum 4 A 928685 Bruxelles

Eigen terugvangsten

gevangen	geringd
tjiftjaf: 12/7 - 14/10-'75	3/8 - '74
winterkoning: 19/7-'75	25/8 - '73
staartmees: 14/10-'75	27/1 - '73
bosrietzanger: 12/7 -'75	27/7 - '74
roodborst: 12/7 -'75	20/10- '73
sijs: 15/2 -'75	3/11- '73
zwartkop 2/8 -'75	10/8 - '74
grasmus 15/9 -'75	26/8 - '73
vink 26/10-'75	26/12- '72
morel 19/7 -'75	14/10- '73
vl. gaai 1/2 -'75	17/2 - '73
ijsvogel 17/9 -'75	14/7 -'74 op Nemelaer.

De buitenlandse terugmeldingen volgen nog in het jaarverslag van het V.R.S. Tilburg.

Overige activiteiten in 1975:

Het afgelopen jaar zijn we nog op diverse andere terreinen actief geweest. Waaronder landgoed Nemelaer te Haaren; verder in een bosgebied aangrenzend aan Nemelaer en doorlopend naar Campina;

De Brand in Udenhout en het Seters Heike, onder de rook van Esch. In de wintermaanden afwisselend te Chaam, Tilburg en te Kaatsheuvel in een oude boomgaard met aangrenzend bos en weiland.

Een spectaculaire vangst op Nemelaer Noord; voor het eerst ringde we daar in zijn mooie houtwalletjes een draaihals; enkele jaren voordien was daar door ons al eens een draaihals waargenomen. Het betrof toen waarschijnlijk een trekker van het voorjaar. Onze draaihals werd geringd in september op de herfsttrek. Een zeer zeker niet onderdoende vangst was een grote gele kwikstaart, die op 30 november te Kaatsheuvel aan de rand van een vijver werd verrast. In het bosgebied bij de Campina, waar we al jaren experimenteren met nestpalen, hadden we de volgende broedresultaten: 26 zwarte mezen; 18 matkopmezen, 3 grote bonte spechten en 18 pimpelmezen. De nestpalen van berkestammen, welke van boven ongeveer 30 cm. zijn uitgehold en voorzien van een dak, geven voor sommige soorten een geschikte broedgelegenheid. In dit perceel broedde voorheen nooit een grote bonte specht. Elk voorjaar zoekt nu een paartje grote bonte spechten een nestpaal uit, om deze verder uit te hakken, en daarna te bewonen. De bewoning van de nestkasten op Nemelaer gaf de volgende resultaten: kauw: 27 stuks; spreeuw 8 stuks; koolmees 28 stuks; pimpelmees 6 stuks; ringmus 12 stuks en huismus: 10 stuks.

De drie vleermuiskasten herbergden: 1 p. boomkruiper: 4 pull. en 2 p. pimpelmezen: 11 pull. Op het erfje van het Bakhuis broedde een staartmees, een zanglijster, een winterkoning en een heggemus. In de daar hoge canada-populieren langs de oude gracht broeden: een houtduif, 1 grote lijster en een vink.

Rest ons nog te vermelden dat wij voorheen werden geassisteerd door E. Rijken. Sinds Emiel is aangesteld als boswachter in de Loonse en Drunense duinen, ontbreekt hem ten enenmale de tijd om zich voorlopig bezig te houden met het ringwerk. We danken hem voor de inzet en spontane medewerking, welke hij in de afgelopen 10 jaren getoond heeft. Hopelijk vindt hij in de toekomst nog vrije tijd om nog daadwerkelijk hulp te kunnen verlenen. Een waardige opvolger is Jan van Gameren, die met zijn kennis van de vogelwereld een aanwinst is in onze gelederen. Houd de pootjes strak, Jan.

===== J. Goossens / L. de Kort.

 JAARSTAAT 1975

soort	totaal	pull	volgr.	nem.	ohb.	div.	kln.	stelt.	inlk.	div.
sperwer	2		2		1	1		2		
torenvalk	5	5				5				
waterhoen	13		13	5	7	1	9		4	
kievit	4	4				4				
grutto	2	2				2				
holenduif	3	3				3				
houtduif	6	5	1	5	1			1		
turkse tortel	2		2	1		1				1
koekoek	1	1				1				
ijsvogel	5		5	3	2			5		
draaihals	1		1	1				1		
gr. b. specht	6	3	3	1	2			3		
boerenwaluw	21	15	6	9	3	9		6		
zwarte kraai	4		4	1	1	2	4			
bonte kraai	1		1			1	1			
kauw	32	29	3	29	3		3			
ekster	27		27	8	9	10	27			
vlaamse gaai	27		27	5	13	9	24	3		

JAARSTAAT 1975 (vervolg)

soort	totaal	pull	volgr.	nem.	ohb.	div.	kln.	stelt.	inlk.	div.
koolmees	218		218	18	59	141	5	205		8
pimpelmees	103		103	6	55	42	2	101		
zwarte mees	55	26	29		24	31		29		
kuifmees	4		4		1	3		4		
matkopmees	65	18	47	7	23	35		47		
staartmees	69	28	41	11	41	17		41		
boomklever	1		1			1		1		
boomkruiper	5		5	2	2	1		5		
winterkoning	53	12	41	7	21	25		41		
roodborst	79		79	12	38	29	6	70	1	2
nachtegaal	2		2		1	1		2		
gekr. roodst.	6	6			6					
roodb.tapuit	4	4				4				
merel	92	12	80	12	27	53	21	57	1	1
koperwiek	38			1	10	27		38		
zanglijster	40	5	35	5	25	10	1	34		
sprinkhaanrietz.	1		1		1			1		
kl. karekiet	63	15	48	42	7	14		48		
bosrietz.	9		9	4	5			9		
rietzanger	1		1	1				1		
spotvogel	10		18	2	16			16		
zwartkop	116		116	38	49	29		116		
tuinfluiter	73	6	67	28	33	12		67		
grasmus	14		14	1	7	6		14		
braamsluiper	1		1		1			1		
fitis	27		27	9	13	5		27		
tjiftjaf	134	3	131	26	59	49		131		
goudhaantje	347		347		292	55		347		
vuurgoudhaantje	6		6		6			6		
gr. vliegenvanger	6	5	1	1				1		5
heggemus	79	6	73	12	25	42		64		9
gr. g. kwikstaart	1		1			1		1		
spreeuw	37	20	17			37	9	3		5
huismus	1		1			1		1		
ringmus	68	37	31	13	24	31		31		
groenling	20		20	4	15	1		20		
sijs	443		443	8	397	38		443		
kneu	11	11		6		5				
barmsijs	6		6		4	2		6		
goudvink	18		10	1	15	2		18		
vink	121		121	13	84	24	1	117		3
keep	144		144	51	91	2		144		
geelgors	1		1	1				1		
rietgors	11	5	6	8	3			6		
onbekend	1		1		1					
	2774	286	2488	418	1531	825	113	2340	6	29

betekenis van enkele afkortingen

pullie	= jongen	kln.	= klapnet
volgr.	= volgroeide vogel	stelt.	= steltnet
nem.	= Nemelaer	inlk.	= inloopkooi
ohb.	= Oude Hondenberg	div. 2	= op andere wijze gevangen
div. 1	= Op andere plaatsen geringd		

